

Ziektepreventie met groenbedekkers

Walter Vervoort van Limagrain ziet het inzetten van groenbedekkers als een mogelijkheid om allerlei problemen in de akkerbouw te corrigeren. Reden genoeg om eens te luisteren naar zijn verhaal. – PATRICK DIELEMAN –

Walter Vervoort is bij Limagrain *technical & sales manager* voor Oost- en West-Vlaanderen, maar daarnaast is hij ook *product manager* voor voedergrassen, groenbedekkers en voederbieten. “Mijn uitgangspunt is dat alle gewassen pas succesvol kunnen geteeld worden wanneer ze opgroeien in

gezonde gronden. Een goede uitgangspositie kan gecreëerd worden door de gepaste tussenteelten in te schakelen.” Walter ziet 4 redenen om een groenbedekker of vanggewas in te schakelen: “Een eerste reden is de rol als vanggewas. Het Mestactieplan 2011-2014 verplicht ons om de

Walter Vervoort bij het veldje bladrammenas dat half mei ingezaaid werd op het demoveld van Limagrain in Tiegem.



winter in te gaan met een bodem waarvan het stikstofgehalte aan de normen voldoet. Een groenbedekker verbetert ook de structuur van de bodem. Bladrammenas wortelt bijvoorbeeld tot 70 cm diep. Groenbedekkers helpen ook onkruidgroei te voorkomen en heel actueel is dat ze aaltjes kunnen bestrijden. We voelen dat veel landbouwers belangstelling hebben voor de mogelijkheden van groenbedekkers, maar de belangstelling kan nog sterk stijgen.”

Suikerbieten

Walter Vervoort stelt vast dat de teelt van suikerbieten dit jaar licht gestegen is. “Toch zien we dat de helft van de uitgezaaide gele mosterd nog steeds aaltjesvermeerderend is. Het prijsverschil tussen klassieke en resistente gele mosterd bedraagt nochtans maar ongeveer 25 cent. Gerekend aan 20 kg zaad per ha kost dat dus ongeveer 5 euro meer per ha. Ten gevolge van het warme weer waren de bietencystealtjes dit voorjaar nochtans heel actief. Het Bieteninstituut verwacht dat er uitzonderlijk een tweede vermeerderingscyclus kan optreden. Het raamt een minderopbrengst van 2000 kg suiker per ha op gevoelige percelen. Dan is de rekening gauw gemaakt.”

In de bietenteelt is het bietencystealtje *Heterodera schachtii* de belangrijkste bedreiging, maar ook aan *Meloidogyne chitwoodi* (het maïswortelknobbelaaltje) moet aandacht geschonken worden. Het is aan te raden om voor de suikerbieten een aaltjesreducerende groenbedekker te zaaien, gele mosterd of bladrammenas. Een groenbedekker wordt resistent genoemd, wanneer die de aaltjes uit hun cyste lokt. Nadien sterven ze af, bij gebrek aan een geschikte voedselbron.

Aardappelen

Het voorbije jaar kwam het aardappelcystealtje een aantal keren in de belangstelling, onder meer met de nieuwe fytosanitaire reglementering, de verplichte rotatie van minimaal 3 jaar opgelegd door de randvoorwaarden en de exportperikelen met Rusland.

“Er kunnen verschillende groenbedekkers ingezet worden die geen waardplant zijn, maar geen enkele reduceert actief het aardappelcystealtje. Ook *Meloidogyne chitwoodi* is belangrijk in de aardappelteelt. Deze wortelknobbelaaltjes vermeerderen zich sterk en veroorzaken ook veel schade in aardappelen. Het is een quarantaine-organisme. In Nederland moet voor de teelt van pootgoed een grondstaal genomen worden. Ons bladrammenasras Doublet is resistent tegen *M. chitwoodi*. Het combineert die met de hoogste resistentie tegen het bietencystealtje en onder meer ook resistentie tegen *Meloidogyne fallax*, die ook veel schade kan veroorzaken in

aardappelen en bieten en het tabaksratelvirus, dat een bedreiging is voor gevoelige aardappelrassen. Doublet is in België al 3 jaar op de markt. De interesse stijgt, omdat meer akkerbouwers zich bewust worden van de chitwoodproblematiek. Die is acuut op zandgronden op een aantal plaatsen in Limburg, Antwerpen en West-Vlaanderen.” Van het wortellessieaaltje *Pratylenchus penetrans* is bijna elk gewas waardplant. De meeste ondervinden ook schade. *Tagetes patula*, een laagblijvende soort van het afrikaantje, werkt actief reducerend. “Deze groenbedekker kan gezaaid worden tot eind juli”, vertelt Walter Vervoort. “Dat kan dus ook na zomergranen, of dit jaar zelfs na wintertarwe. Al na 2 maanden levert tagetes een zeer goede bestrijding op. De vroege oogst zal dit jaar ook mogelijkheden creëren voor bladrammenas. Die moet gezaaid worden voor 20 augustus. Hoe meer je kan profiteren van de warme maanden, hoe groter het effect zal zijn. Japanse haver is geen

Tarwe

In tarwe ziet Walter Vervoort geen echt nijpende problemen met aaltjes. “Links en rechts begint het havercysteeltje zich te manifesteren, maar we mogen vooral niet uit het oog verliezen dat graangewassen allerlei aaltjes vermeerderen. Plekken in het gewas kunnen, behalve van een slechte bodemstructuur, ook het gevolg zijn van een aantasting door aaltjes. De oranje tarwegalmug kan plaatselijk grote schade veroorzaken. Ze plant zich voort op allerlei grasachtigen. Daarom is het noodzakelijk dat als tussenteelt een gewas gekozen wordt dat geen familie is van de grasachtigen.”

Maïs

Ten gevolge van de slechte omstandigheden tijdens de uitzaai van de wintertarwe is korrelmaïs de grootste teelt geworden in Vlaanderen. “Vooral van het wortellessieaaltje, *Pratylenchus penetrans*, heb ik in maïs al veel schadegevallen gezien. Wan-

al. Voor de rest is vruchtafwisseling de belangrijkste preventieve maatregel.”

Rhizoctonia solani kennen we vooral van de suikerbieten, maar deze schimmel kan ook schade veroorzaken in maïs. Hij wordt gehandhaafd door grasachtigen en bieten. Bladrammenas is geen waardplant. Voor een schimmel betekent dit dat de groenbedekker verminderend werkt. Ook facelia, gele mosterd en uiteraard tagetes kunnen ingeschakeld worden.

Vollegroondsgroenten

In de groenteteelt zijn al die aaltjes brandend actueel. Bladrammenas kan de witte en de gele bietencysteeltjes doen verminderen, maar niet alle rassen zijn knolvoetvrij. Proeven wezen uit dat Doublet geen vermeerderaar is van knolvoet. Tot nu toe werd vooral facelia toegepast, maar die groenbedekker vermenigvuldigt *Pratylenchus penetrans*, en dat is nadelig voor onder meer wortels en prei. Als je denkt dat er een aantasting is, laat je best een grondanalyse op aaltjes uitvoeren. De kost daarvan is een kleine investering in vergelijking met de mogelijke meeropbrengst. Met de bekomen informatie kan je dan samen met je voorlichter naar een oplossing zoeken.

Biofumigatie

Soedangras of sorghum werkt sterk reducerend voor *Meloidogyne hapla*. Nadeel is dat het *Pratylenchus penetrans* vermenigvuldigt. Daar kan iets aan gedaan worden, doordat soedangras geschikt is voor biofumigatie. Vooral kruisbloemigen lenen zich voor biofumigatie. Ze bevatten vrij hoge gehalten glucosinolaten. Die zwavelhoudende verbindingen spelen een rol in de verdediging van de plant tegen insecten. Nadat de planten met een overtopfrees fijngehakseld en ondergewerkt werden, komen de glucosinolaten vrij. Het enzym myrosinase zet deze om in isothiocyanaten. Dit zijn gasvormige stoffen, die verwant zijn aan de actieve stof van het chemische grondontsmettingsmiddel metam-natrium. Ze zijn giftig voor verschillende insecten, schimmels zoals *Rhizoctonia solani*, aaltjes (vooral *Pratylenchus penetrans* maar ook veel wortelknobbelaaltjes) en onkruidzaden. Bij soedangras komen op dezelfde manier blauwzuurachtige verbindingen vrij.

“Ook gewone gele mosterd kan gebruikt worden voor biofumigatie, maar het nadeel is dat die tijdens de groei het wortellessieaaltje vermenigvuldigt. Kies daarom bij voorkeur een multiresistente bladrammenas. Doublet werkt niet tegen *P. penetrans*, maar dankzij de biofumigatie lukt dat toch, zo krijgen we een goede all roundoplossing”, voegt Walter Vervoort er aan toe. ■



De gele mosterd is bijna tweemaal zo lang, maar de wortel van de bladrammenas is dubbel zo dik.

waardplant, maar het is er niet resistent voor. Onrechtstreeks veroorzaakt het wel een afname van de aaltjespopulatie. Die is te vergelijken met het effect van zwarte braak. Dat wil zeggen een afname van ongeveer 50% mits bij die zwarte braak de onkruidbestrijding in orde is. Ook onkruiden zijn waardplanten.”

neer in het tweede- tot vierdebladstadium, wanneer de maïs normaal 10 tot 15 cm hoog is, plaatselijk planten achterblijven zonder dat er gebreksverschijnselen zijn, kan dit op een aantasting wijzen. Een grondstaal levert uitsluitsel. De meeste gewassen zijn waardplant. Over de mogelijkheden van tagetes spraken we eerder